

Directie

Bestuursadvisering & Bestuurlijke Besluitvorming

De Raad

Stadhuis, Bogaardplein 15
Postbus 5305, 2280 HH Rijswijk
Telefoon 14 070
Fax (070) 326 10 10
stadhuis@rijswijk.nl
www.rijswijk.nl
iban BNG: NL15BNGH0285007424

betreft Actieplan Jeugd en Wmo

datum 29 december 2020
bijlage(n) 1

1. Inleiding

Hierbij ontvangt u het Actieplan Jeugd en Wmo. Het plan bevat de maatregelen die het college voorstelt om de financiële tekorten op het gebied van Jeugdhulp en Wmo om te buigen. Een aantal financiële keuzes moet nog worden gemaakt. Die keuzes vallen onder de bevoegdheid van uw raad. We willen u verzoeken om dit Actieplan op korte termijn te bespreken, zodat er ook besloten kan worden over eventuele aanvullende dekkingsvoorstellen in het kader van het Actieplan.

2. Kern informatie

Naast een overzicht van het terrein van de Jeugdzorg en de Wmo gaat het Actieplan in op de oorzaken van de stijgende kosten voor met name de Jeugdzorg. Het wordt duidelijk dat de kosten al jarenlang stijgen en dat hier een aantal maatschappelijke oorzaken aan ten grondslag liggen. Het ombuigen van een dergelijke trend is een zaak van langere termijn.

Ontwikkelingen

Nadere analyse laat zien dat de populatie 0-19 jarigen in Rijswijk een stijgende trend laat zien. Ook in de zorg is er sprake van stijging van het aantal jeugdigen, de intensiteit van de zorg en de kosten per eenheid. Met name de Ambulante Jeugdzorg laat een sterke kostenstijging zien.

Algemeen

Uit benchmarkgegevens valt onder ander op dat bevolking in Rijswijk tot 2050 sterk zal stijgen en dat de bevolkingsgroep van 0 tot en met 19 jaar in de periode 2016 - 2020 in Rijswijk is toegenomen terwijl in diezelfde periode in Haaglanden een lichte daling te zien was. Een ander in het oog springend gegeven betreft het beïnvloedbare deel van het aantal hulptrajecten zonder verblijf dat in Rijswijk een stuk lager ligt dan regionaal en landelijk het geval is.

Wijkniveau

In de wijken Oud Rijswijk, Bomenbuurt, Welgelegen, Rembrandtkwartier en Havenkwartier en Stervoorde, Eikelenburg en Hoekpolder bevinden zich de meeste jeugdzorg en Wmo cliënten. Dit zijn ook de wijken met het hoogste aantal huishoudens.

Sterke groei van de jeugdzorg

De jeugdzorg is de afgelopen jaren sterk gegroeid: 20 jaar geleden kreeg 1 op de 27 kinderen en jongeren jeugdzorg, nu is dat 1 op 8. De groei van aantal kinderen stijgt al vanaf 2000 gestaag, en is niet in paar jaar gekeerd. Drie onderliggende factoren verklaren deze toename:

1. Maatschappelijke ontwikkelingen
2. Het nieuwe stelsel
3. De hoge verwachtingen over en tegelijkertijd de beperkte stand van ontwikkeling van de preventie en de jeugdzorg

Naast de groei van het aantal cliënten in de jeugdzorg stijgen ook andere zaken die bepalend zijn voor de kosten van jeugdzorg:

Aantal jeugdigen: het aantal unieke jeugdigen dat per jaar in zorg is stijgt sinds 2015
Intensiteit: de gemiddelde intensiteit in Rijswijk is toegenomen ten opzichte van 2015.
Zorgduur: de zorgduur binnen één kalenderjaar is ten opzichte van 2015 gedaald
Kosten per eenheid: de gemiddelde kosten per eenheid zijn sinds 2015 toegenomen.
Kosten per cliënt: de kosten per cliënt zijn sinds 2015 fors gestegen.

Uit het actieplan is te concluderen dat de stijging in lasten voornamelijk uit de ambulante jeugdzorg komt. Binnen de ambulante jeugdzorg is een nadere specificering van zorgvormen te maken:

- Jeugd en opvoedhulp
- Generalistische basis geestelijke gezondheidszorg
- Reguliere geestelijke gezondheidszorg
- Specialistische geestelijke gezondheidszorg
- Zorg voor Licht verstandelijk beperkten

Financiën

Op basis van benchmarking blijken de totale kosten per inwoner van het sociaal domein in Rijswijk € 494 per inwoner goedkoper dan andere zeer sterk stedelijke gemeenten als gekeken wordt naar de jaarrekening 2019. Als gekeken wordt naar de begroting 2020 dan is het sociaal domein in Rijswijk € 552 goedkoper dan de referentiegroep van zeer sterk stedelijke gemeenten.

Desondanks laat de begroting de komende jaren fors rode cijfers zien voor Jeugd. Per saldo is er over de jaren 2015 tot en met 2019 in Rijswijk bij de Jeugdhulp en de Wmo sprake van een tekort van € 1.285.280. In de begroting 2021-2024 is in verband met de tekorten op jeugdzorg een bedrag van € 4.000.000 opgenomen in de risicoparagraaf. De te verwachten kosten aan jeugdzorg zijn niet in de begroting aangepast, in afwachting van een actieplan om de trend van oplopende tekorten om te buigen.

Organisatie

Het Actieplan geeft een toelichting op de wijze waarop Jeugdzorg is georganiseerd en welke positie de gemeente binnen dit geheel inneemt. Dit maakt duidelijk dat veel maatregelen op regionale schaal samen met de andere opdrachtgevers moeten worden ingezet.

Acties / maatregelen

In het Actieplan zijn maatregelen benoemd die moeten bijdragen aan het terugdringen van de tekorten. Een deel van deze maatregelen is reeds opgestart.

Op lokaal niveau zijn de volgende maatregelen in gang gezet:

- Preventie
- Intensivering van het contractmanagement
- Verdiepende analyses
- Scherper verwijzen

De volgende regionale maatregelen zijn in gang gezet:

- Integrale triage opzet
- Richtinggevend kader
- Q-Controle

- Bestedingsruimte per aanbieder
- Fraudecontrole

Met betrekking tot de landelijke lobby richting de politiek heeft de VNG op 22 oktober 2020 een brief gestuurd aan het kabinet waarin wordt opgeroepen tot een volledige compensatie voor de werkelijke kosten van jeugdzorg en het oplossen van structurele en incidentele financiële tekorten. De brief vormt de start van nieuwe gesprekken met het rijk.

Naast In het actieplan zijn alle onderwerpen van onderzoek opgenomen. Het overzicht dat is opgenomen is niet limitatief en betreft het vertrekpunt van het actieplan. In de loop der tijd zal dit worden aangevuld met nieuwe onderwerpen van onderzoek. Landelijke actualiteiten met betrekking tot het terugdringen van kosten worden gevolgd en waar dit van toepassing is ook toegevoegd aan de lokale maatregelen. Bij het onderzoeken van de maatregelen zal er een financieel inzicht met betrekking tot het onderwerp en de eventuele besparing worden toegevoegd.

De te onderzoeken maatregelen zoals die momenteel in het actieplan zijn opgenomen betreffen:

- Informele PGB's
- Incidentele verstrekkingen
- Stapeling van voorzieningen
- Leeftijd vs. Voorziening
- Geld als eigen kracht
- Verstrekkingen bij inactieve cliënten
- Screening op onbekende aanbieders
- Woonplaatsbeginsel
- Doorlooptijd van de voorzieningen
- Verwante wetgeving
- Praktijkondersteuners huisarts (POH)

Dekkingsplan begroting 2020 - 2023

Tekorten op korte termijn (2021/2022) kunnen alleen worden gedekt door ombuigingen die we als gemeente direct en eigenstandig kunnen bepalen. Voor de periode 2020-2023 is reeds € 650.000 structureel bezuinigd in het sociaal domein. Sterke sturing op de uitvoeringskosten heeft geleid tot een extra structurele bezuiniging van € 900.000.

Met de besparingen die al ingezet zijn zal het tekort worden teruggedrongen naar 2,3 miljoen in 2021 tot een tekort van 9 ton in het jaar 2024.

Dit is exclusief de financiële effecten van maatregelen uit het Actieplan. Hierbij moet worden opgemerkt dat het een tijd zal duren voordat maatregelen leiden tot financiële effecten. De maatregelen in het Actieplan zullen financieel beperkt bijdragen aan het terugdringen van het tekort in 2021, maar naar verwachting wel voor de jaren daarna.

Daarnaast kunnen keuzes worden gemaakt over aanvullende financiële dekkingsmogelijkheden. Keuzes over het gedeeltelijk overhevelen van het overschot op het BUIG-budget, het voortzetten van de Hugogelden en Transparant Begroting. Deze keuzen vallen onder de bevoegdheid van de raad.

BUIG

Het definitief macrobudget 2020 voor de gebundelde uitkering (BUIG) is op 30 september 2020 bekend gemaakt. Voor de gemeente Rijswijk betekent dit definitieve budget een voordeel van € 1.629.686 ten opzichte van het voorlopige budget ten tijde van de 2^e halfjaarrapportage. Er zal naar verwachting bij de jaarrekening een voordeel ontstaan van € 1.300.000. Bij het sluiten van de jaarrekening zal bestuurlijke besluitvorming worden gevraagd om dit voordeel (deels) te reserveren voor de tekorten op de jeugdzorg in het jaar 2021.

Hugo-gelden 2023-2024

De keuze om de tegemoetkoming van het kabinet om extra middelen voor Jeugd voor de jaren 2019-2021 voor drie jaar in de begroting op te nemen zou onder de huidige omstandigheden herzien kunnen worden. Om deze extra middelen in de begroting op te kunnen nemen is bestuurlijke besluitvorming nodig.

Transparant begroten

De keuzemogelijkheden uit het traject Transparant begroten zijn ge-update en lopen op van € 516.700 in 2021 tot € 1.747.380 in de jaren 2022 en verder. Het betreffen keuzemogelijkheden waarop in 2021 bestuurlijke besluitvorming kan plaatsvinden.

3. Gevolgen en/of vervolgtraject

Het Actieplan is een levend document; een tussenopname van een proces dat reeds is ingezet om te komen tot kostenbeheersing in het Sociale Domein en met name voor Jeugdzorg.

Om de maatregelen uitvoerbaar te maken, binnen de gewenste planning is het volgende nodig:

- Veel van onderstaande maatregelen moeten in samenwerking met anderen worden uitgevoerd. Dit vraagt om tijd en inzet van betrokken medewerkers.
- Het resultaat van onderstaande maatregelen kan ertoe leiden dat bestuurlijke keuzes gemaakt moeten worden. Om een financieel effect te behalen moet het bestuur onderbouwde keuzes maken.
- Sommige van onderstaande maatregelen vragen om een financiële investering op korte termijn. Hiervoor zal budget moeten worden vrijgemaakt.

Dit plan is opgesteld door de businesscontrollers van het Sociaal Domein. We hebben opdracht gegeven aan een extern bureau om een review uit te voeren. Onderdeel van deze opdracht is ook een kritische blik op de organisatie en uitvoeringskosten binnen het Sociaal Domein. De bevindingen worden in februari met u gedeeld.

Het Actieplan is een belangrijk document voor de definitieve goedkeuring van de Provincie Zuid - Holland op de begroting 2021. De komende periode zal het plan aan de Provincie worden voorgelegd.

We verzoeken u om dit Actieplan op korte termijn in uw raad te bespreken, zodat er ook besloten kan worden over eventuele aanvullende dekkingsvoorstellen in het kader van het Actieplan die vallen onder de bevoegdheid van uw raad.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,
de secretaris,

de burgemeester (wnd),

P.M. Schuit

mr.drs. G.A.A. Verkerk

Bijlage(n):

- Actieplan Jeugd en Wmo – Corsanr. 20.107518